

ใจเด็ดๆ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันมาฆบูชา เห็นใหม่ เวลาพระอรหันต์ประชุมกัน ๑,๒๕๐ องค์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ เห็นใหม่ “ทำแต่คุณงามความดี ไม่ทำความชั่วเลย ทำจิตให้ผ่องแผ้ว” นี้วิหารธรรม

ไอนี้ก็เหมือนกัน มีหลักใจแล้ว ถ้ามีหลักใจมันก็อยู่ได้ ถ้าไม่มีหลักใจนะ ไม่มีหลักใจมันก็ต้องหวังเกาะหวังพึ่งไปเรื่อย แต่นี่มันไม่ได้หวังเกาะหวังพึ่งมันนะ มันยังความอึดอ้อมใจ ครูบาอาจารย์มาเยี่ยมมาเยียนใจ ถ้าไม่มาเยี่ยมมาเยียนก็ถามข่าวหา บางทีก็คิดเหมือนกัน ไปเหนียวใจเหนียวรั้งไว้ๆ พยายามจะเหนียวรั้งไว้ ดึงของสูงให้ต่ำ ทีนี้มันเป็นน้ำใจของครูบาอาจารย์อีกทีหนึ่ง

เหมือนกัน.. หลักใจของเราละ เรามีน้ำอยู่สักขันหนึ่งหรือกระป๋องหนึ่ง เราสาดไปที่แห่งๆ เห็นใหม่ มันซึมหายไปหมดเลย ซึมหายไป ถ้าเรามีน้ำมาก มันก็ได้มากขึ้น แล้วถ้ามีน้ำอันนั้นที่มันหล่อเลี้ยงใจตัวเองได้ มันเป็นตาน้ำขึ้นมา มันไหลมา มันจะเป็นแม่น้ำลำคลองขึ้นมาเลย เพราะมันมีตาน้ำหยุดตลอดเวลา

ใจถ้ามีหลักใจมันจะเป็นอย่างนั้น มันมีหลักเกณฑ์ของมัน แล้วมันจะต้องพึ่งพาได้ หลักใจของเรามันไม่มี เด็ดๆ นะ หัวใจของเราเหมือนเด็กๆ โคนอารมณ์มันบีบบีบไฟ เห็นใหม่ บีบบีบไฟหมายถึงว่าเวลามันโกรธขึ้นมา เวลามันโมโหขึ้นมา เวลามันหลงขึ้นมา มันทับถมใจไป ใจเรา โคนนี้ทับถมไป มันเหมือนกับเด็กๆ ที่ช่วยตัวเองไม่ได้เลย มันจะลำบากไป พอช่วยตัวเองไม่ได้ไป มันก็ไม่วิธีการจะช่วยตัวเองอย่างไร

ใจของเราเป็นอย่างนั้น ใจของเราไม่มีที่พึ่งที่อาศัย มันก็จะคลอนแคลนไปตลอดเวลา ถ้าใจเรามีที่พึ่งที่อาศัย มันโตขึ้นมาได้ ใจของคนจะโตขึ้นมาได้ด้วยการพัฒนาใจตัวเอง ถ้าหวังเกาะหวังพึ่งกันไป

โลกก็เหมือนกัน พ่อแม่กับลูกนี่หวังพึ่งแน่นอน แต่เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย พ่อแม่ก็เป็นพ่อแม่ ลูกก็ต้องเป็นลูก ต่างคนต่างอยู่ มันช่วยกันได้ด้วยปลอบใจกันเท่านั้นเอง แต่มันไม่สามารถจะเอาความเจ็บไข้ได้ป่วยของลูกมาให้กับพ่อแม่ หรือเอาความเจ็บไข้ของพ่อแม่มาไว้กับลูก มันเป็นไปได้เลย ของใครของเขา นี่คือสังขารมโน

กรรมมันถึงเป็นเรื่องของส่วนเฉพาะตน เพราะตนทำมา พ่อแม่นี้เป็นกระแสกรรม กรรมนี้เกาะเนื่องเกี่ยวกันมา ถึงได้มาเกิดเป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูกกัน มันต้องมีกรรมเกี่ยวเนื่องกันมา ถ้าไม่มีกรรมเกี่ยวเนื่องกันมา ทำไมจิตดวงนี้ต้องมาเกิดที่นี่?

กรรมมาถ้าเป็นกรรมดีก็มาส่งเสริมในทางที่ดี ถ้ากรรมในทางที่ไม่ดีมา มันก็มาส่งเสริมกันว่าพ่อแม่ละ ลูกเกิดขึ้นมาแล้วต้องแบกรับภาระไป แล้วแบกรับภาระไป ถ้าลูกมันออกนอกกลุ่มนอกทางไป มันก็เจ็บปวดในหัวใจของพ่อแม่ พ่อแม่เจ็บปวดในหัวใจนะ แล้วตัดไม้ไม่ได้เพราะอะไร? เพราะมันเป็นกรรม กรรมนี้ต้องชดใช้ไป

นี่การทำกรรมของเรา ถึงว่าทำแล้วต้องคิดถึงย้อนกลับมาว่าเราทำแล้วมันจะให้ผลกับตัวเราเอง ไม่ให้ผลกับใครหรือ เกิดเป็นลูกขึ้นมามันก็ให้ผลกับความเจ็บปวดของใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นเหมือนกับเด็กอ่อน เห็นไหม เหมือนกับเราเป็นคนที่มีอายุมาก เราว่าเราเป็นคนมีอายุมาก จิตใจเราเข้มแข็ง เด็กมันยังเป็นเด็กอยู่ ยังเล็กอยู่ หัวใจยังไม่มีความเข้าใจ

มันต่างกัน.. ใอนันมันพูดถึงเวลาเราเฉพาะโลกปัจจุบันนี้ โลกปัจจุบันคือการศึกษาวชิชาชีพนี้ มันไม่ทันกัน ประสบการณ์ไม่ทันกัน แต่เวลาหัวใจที่แก่ผู้เฒ่านั้น เวลาตายไปไปเกิด มันก็ไปเกิดต่อท้ายเป็นเด็กอ่อนขึ้นมาอย่างเก่า มันก็เวียนตายเวียนเกิด เวลาเกิดก็เป็นเด็กอ่อน เด็กอ่อนก็เข้ามามันก็ก็เป็นเด็กอีก

เวลามันคิดคืดอย่างนั้น อย่างว่าเราเป็นคนแก่ เรามีอายุชั้ยแล้ว เรามีประสบการณ์มาก เราจะเป็นผู้ฉลาดใจ แต่ในทางกลับกันนะ เวลาเราทำความสงบของใจ อันนั้นมันมีสิ่งที่หมักหมมในใจมาก อันนั้นมันมีสิ่งที่กระทบกระเทือนมาก อันนั้นมันเหมือนกับเด็ก เห็นไหม หัวใจเวลาทางโลกเขาเป็นเด็กมี ๒ ช่วง ช่วงที่เป็นเด็กช่วงหนึ่ง กับช่วงจนแก่เฒ่าจนหลงลืมไปเหมือนเป็นเด็กอีกหนหนึ่ง

นี่ก็เหมือนกัน เวลาใจมันจะทำความสงบขึ้นมา ทำความสงบมันก็ต้องตัดทอนสิ่งนั้นออกไป ถ้าทำความสงบได้มันพึ่งพึ่งตัวเองได้ ถ้าจิตนั้นมันสงบขึ้นมา มันจะละสิ่งนั้นออกไปชั่วคราว มันจะขึ้นมาเหมือนกับมีน้ำ น้ำถ้ามีมากสาตไปในที่แห้ง มันจะซึมซับหายไปซ้ำขึ้นไป

จิตของคนที่สงบก็เหมือนกัน ถ้ามันสงบเริ่มต้นเล็กน้อย เหมือนกับมีน้ำอยู่ชั้นเดียว สาตไปในทะเลทราย ในพื้นที่ทราย มันจะซึมหายไปทันทีเลย ความสงบขึ้นมาชั่วคราวเดี๋ยวก็หายไป เราต้องต่อเติม พยายามต่อเติมให้ขึ้นมา จากชั้นเป็นกระป๋อง เป็น โอ่ง เป็น ไห จนมันสร้างตัวเองได้

การสร้างตัวเองได้เหมือนตาน้ำที่มันผุดออกมา มันสามารถเป็นตาน้ำแล้วไหลออกมาเป็นคลอง เห็นไหม เป็นลำธาร เป็นลำคลอง ออกไปจนเป็นแม่น้ำกลายเป็นทะเลไป นี่มันสะสมขึ้นมาจากใจดวงนี้ ถ้าใจตัวเองพึ่งตัวเองได้ มันจะมีความสุขขึ้นมา แล้วทำอย่างไรล่ะ?

นี่ทำอย่างที่เราทำกันอยู่นี้ มีทาน มีศีล ภาวนา เราสละออกไปๆ สละออกไปเพื่อให้ใจดวงนี้มันเห็นวิธีการไง มันตระหนี่ในหัวใจ มันเป็นความตระหนี่ในหัวใจ อารมณ์ความคิดเวลามันอยากสละออก มันสละออกไม่ได้ล่ะ? มันก็ถึงมาฝึกตรงนี้ไง ฝึกเรื่องทาน มันก็เกี่ยวกับอารมณ์ ความเกาะเกี่ยวของใจเหมือนกัน

อารมณ์เกาะเกี่ยวเวลามันโมโหโกรธาขึ้นมา จะให้มันสงบตัวเองมันสงบตัวไม่ได้ เพราะมันติดอยู่กับใจ เวลามันมีความทุกข์ความยากที่สละออกไปมันสละออกไม่ได้ เราก็มาสละทาน มันสะเทือนถึงตรงนั้น พอสะเทือนถึงตรงนั้นมันละเอียดเข้าไป ละเอียดเข้าไป ความสละของทาน สละเรื่องของอารมณ์ของใจออกไป มันจะทำให้ใจนี้สบายขึ้นมา แล้วมันต้องอาศัยสิ่งนั้นเป็นเครื่องสื่อก่อน

ทาน ศีล ภาวนา เห็นไหม สละเป็นวัตถุออกไป ความตระหนี่ถี่เหนียวมันก็ขัดเคืองใจ มันจะดึงออกไป แล้วพอมันตั้งตัวเองได้ขึ้นมา แล้วอันนี้อะไร? อันที่เป็นทุกข์ในหัวใจทำไมเราไม่สละออกไป?

ถ้าเราสละออกไป มันสละไม่ได้เพราะมันเกิดดับที่ใจนั้น เราก็ต้องกำหนดเปลี่ยนใหม่ เห็นไหม เปลี่ยนไปกำหนดพุทโธ พุทโธ ให้กินอาหารใหม่ พอกินอาหารใหม่ พอกินพุทโธเข้าไป นี่อาหารของใจ กับสิ่งที่มันเสวยอารมณ์ความทุกข์ความเร่าร้อนของใจนั้น มันก็เสวยอารมณ์ มันก็กินอาหารนั้น เราเอาอาหารสิ่งที่ดีให้มันกิน พอมันเลือกเป็นมันก็ตั้งขึ้นมาได้

นี่แหละยื่นได้ ไม่เป็นเด็กอ่อนที่จะโดนอารมณ์มันกดถ่วงอยู่ ถ้าเป็นเด็กอ่อนจะโดนอารมณ์กดถ่วงอยู่ เหมือนกับมันช่วยตัวเองไม่ได้ แต่ถ้าเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา มันจะช่วยตัวเองได้ พอช่วยตัวเองได้มันจะมีความเปรียบเทียบ สิ่งที่เปรียบเทียบมันมีความสุขเข้ามาในหัวใจ สุขอันนั้น มันจะเข้ามาแล้วมันก็เป็นการยืนยันกับตัวเอง สิ่งนี้มีจริง

ที่เราไม่ทำกัน ที่เราทำไม่ได้เพราะว่าเราไม่เชื่อมั่นไง เราไม่เชื่อว่าสิ่งนั้นจะมีจริง สิ่งนี้เป็น การพูดกันมา เขียนเสียให้ว้าวแล้ว พระเขาว่าอย่างนั้นนะ ในว่าตคนรก... (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านี้)